

رضا امیرخانی در نخستین نشست انجمن «عصر داستان» مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی:

هیجان نوشتن در جلسه‌های داستان‌نویسی زنده می‌شود

احمد حسینی - عکس رضوی

ویژه‌فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه‌نامه ۵۰۸ |

تفسیر/ آیت‌الله سیداحمد علم‌الهدی

بشارت‌های قرآن به وجود اقدس امام زمان

مدیر مؤسسه فرهنگی قرآن و عترت بیت‌الحفاظ نجس(س) از طرح ملی قرآنی «حفظ نور رضوی» می‌گوید

ایده‌هایی برای تربیت حافظان قرآن

توسط مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی صورت می‌گیرد

از بررسی فیلم‌های رضوی تا تحلیل معماری حرم در «رواق هنر»

وقف و نذر

«نذر مادر» برای تأمین ۸هزار لباس گرم کودکان نیازمند

همزمان با دهه فاطمیه، بانوان ایرانی با مشارکت در پویش «نذر مادر» و به برکت نام حضرت رضا(ع) ۸ هزار لباس برای ۸ هزار کودک نیازمند تهیه خواهند کرد. این پویش به همت مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی برپا خواهد شد و ۸ هزار روضه خانگی در سراسر کشور در آن مشارکت خواهند کرد. مدیر مرکز امور بانوان و خانواده بنیاد کرامت رضوی در تشریح جزئیات این طرح گفت: با توجه به شناسایی ۸ هزار روضه خانگی در سراسر کشور و ایجاد شبکه ارتباطی با برگزارکنندگان این روضه‌ها، بنیاد کرامت رضوی تلاش خواهد کرد در کنار حمایت معنوی از این مجالس، فعالیت‌های مشارکتی بانوان در حوزه مسائل اجتماعی را نیز تقویت کند و پویش «نذر مادر» برای تأمین لباس گرم کودکان نیازمند یکی از این طرح‌هاست. فاطمه دژبرد ادامه داد: برگزاری دوره‌های جهاد تبیین برای بانوان نیز یکی دیگر از طرح‌های اجرایی شده به همت این مرکز است و فعالان فرهنگی، مبلغان و افرادی که می‌توانند برای جامعه مخاطب اثرگذار باشند، مخاطب این دوره هستند. وی همچنین گفت: دبیرخانه‌های خدمت رضوی در سراسر کشور نیز در تعامل با مرکز بانوان و خانواده بنیاد کرامت آستان قدس رضوی، ارتباط با محافل و مجالس روضه خانگی را دنبال خواهند کرد تا پویش «نذر مادر» و اجتماع عزاداری فاطمیون در سالروز شهادت حضرت زهرا(س) با شکوه بیشتری برگزار شود.

محمدحسین نیکبخت|

اطلاعات موجود درباره سرگذشت بند گلستان، یکی از قدیمی‌ترین سدهای همچنان فعال ایران، چندان دقیق نیست؛ بندی که از موقوفه‌های آستان قدس رضوی است و سندهای مربوط به فعالیت آن، در مرکز اسناد آستان قدس رضوی نگهداری می‌شود. برخی معتقدند ساخت این بند قدیمی به دستور گوهرشاد خاتون، بانوی خَیّر و بانی مسجد جامع گوهرشاد صورت گرفته است اما اطلاعاتی که این موضوع را ثابت کند، در دسترس نیست؛ هر چند که ظاهراً برخی از اراضی که امروزه دریاچه پشت بند گلستان و زمین‌های پایین‌دست آن را شامل می‌شود، از موقوفه‌های گوهرشاد خاتون بر مسجد جامع بوده است، با این حال نمی‌توان درباره این دیدگاه، یعنی ساخت بند گلستان توسط گوهرشاد خاتون، دقیق و بدون شبهه اظهار نظر کرد. تنها سندی که می‌تواند اندکی از ابهام پیشینه بند گلستان کم کند، سندی مربوط به قرن نهم هجری است که نخستین بار مرحوم دکتر عبدالحسین نوائی آن را به نقل از «منشائات حیدر ایوغلی» در کتاب «اسناد و مکاتبات تاریخی ایران» آورد.

■ **دستور تاریخی ساخت بند گلستان**

سند مذکور مربوط به دستور ابوسعید گورکانی، نواده تیمورلنگ و حاکم وقت ایران شرقی، برای ساخت بندی روی رودخانه گلستان است. خوب است بدانید ابوسعید از فرزندان شاهرخ تیموری (شوهر گوهرشاد خاتون) نبود و به نوعی با عموی خودش رقابت داشت و شاید همین رقابت سبب شد وی پس از تسلط بر خراسان، فرمان قتل گوهرشاد خاتون را در حالی که بیش از ۸۰ سال داشت، صادر کند. ابوسعید در فرمان خود که تاریخ آن مشخص نیست، دستور خرید اراضی منطقه را برای ایجاد بند صادر می‌کند و برای این کار، به قطب‌الدین محمد خوافی «که دقایق معاملات شرعیه و حقایق مهمات عرفیه بر او خافی (مخفی) نیست» وکالت تامه می‌دهد که «بدانچه محتاج‌الیه این مهام باشد از بیع و شری (خرید و فروش) و مفاوضات و دعاوی و غیرذلک قیام نماید» و در این مسیر، فردی به نام جلال‌الدین یوسف حاجی مأمور می‌شود با خوافی

همکاری و امور مربوط به طراحی و اجرای پروژه را تسهیل کند. نکته مهم اینجاست که ما نمی‌دانیم آیا خوافی و حاجی موفق به انجام دستور ابوسعید شده‌اند یا خیر؟ اگر نشده باشند، این سند خبر از آغاز پروژه بند گلستان می‌دهد و نه اتمام آن. با توجه به اینکه ابوسعید در سال ۸۷۳قمری / ۸۴۷شمسی (حدود ۵۵۴ سال پیش) توسط رقیبانش به قتل رسید، احتمالاً این فرمان باید یکی دو سال پیش از این تاریخ به رشته تحریر درآمده باشد و به همین دلیل، باید تصور ساخته شدن بند گلستان، پیش از این تاریخ و با دستور گوهرشاد خاتون را بعید بدانیم. شاید شایع شدن این شبهه، یعنی نقش گوهرشاد در ساخت بند و حتی این افسانه که «گلستان»، نام کنیز گوهرشاد خاتون بوده است، به دلیل قرار داشتن برخی املاک موقوفه گوهرشاد

در محدوده بند و الحاق آن به بند گلستان بوده باشد. ظاهراً همین مسئله موجب شد بخشی از آب بند گلستان به زمین‌های زراعی و باغات موقوفه مسجد گوهرشاد تعلق بگیرد.

■ **یک سند از دوره صفویه**

اما درباره بند گلستان، سندهای قدیمی دیگری هم وجود دارد و همان‌طور که گفتیم، تعداد قابل ملاحظه‌ای از آن‌ها در مرکز اسناد آستان قدس نگهداری می‌شود. این اسناد مربوط به تعمیرات و همین‌طور اختصاص آب بند به زمین‌های زراعی

است؛ زمین‌هایی که علاوه بر موقوفات مسجد گوهرشاد و آستان قدس، اراضی زراعی روستای «آبکوه» مشهد را هم در بر می‌گرفت و گاهی در صورت اضافه آمدن، آن را در قبال دریافت وجه، به اراضی‌ای غیر از این‌ها هم اختصاص می‌دادند. به عنوان نمونه می‌توان به سند شماره ۳۱۸۱/۱ در مرکز اسناد آستان قدس اشاره کرد که متعلق به سال ۱۰۳۸اقمری / ۱۰۰۷شمسی و یکی دو ماه پس از مرگ شاه‌عباس یکم صفوی است؛ بر اساس این سند، بخشی از آب بند گلستان، در قبال وجه، به زمین‌های مزرعه الندشت و زرگران اختصاص داده شده: «جهت بستن بند گلستان از قرار قبض رعایای مزرعه الندشت و زرگران به تاریخ شهر (ماه) رجب سنه (سال) ۱۰۳۸ که معترف شد[ند] به وجه شرع شریعت، جماعت زارعان مزرعه زرگران که مبلغ یک هزار و پانصد

خبر

افتتاحیه‌سومین کنگره‌بین‌المللی «امام رضا(ع) و علوم روز»

افتتاحیه سومین کنگره بین‌المللی «امام رضا(ع) و علوم روز» به میزبانی دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) برگزار شد. رئیس دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) در این مراسم، کنگره بین‌المللی امام رضا(ع) و علوم روز را یکی از مهم‌ترین و راهبردی‌ترین برنامه‌ها در حوزه پژوهش دانست و گفت: نخستین دوره این کنگره در سال ۱۳۹۹ با نشست‌های متعددی در محورهای ارتباطات و تبلیغ دینی، امام رضا(ع) و اقتصاد، حقوق، روان‌شناسی و علوم تربیتی، علوم پزشکی و سلامت، هنر و معماری و... برگزار شد. مقالاتی نیز در این خصوص ارائه شد. اهداف دومین دوره از این کنگره نیز با ابتکار عمل فعالان حوزه اقتصادی، قانون‌گذاران و سیاست‌گذاران بنا شد صرفاً مباحث نظری نباشد و امتداد اجتماعی داشته باشد. رجوعی افزود: سومین کنگره بین‌المللی امام رضا(ع) و علوم روز نیز در محورهای مختلف علوم مبتنی بر سیره و تعالیم عالم آل محمد(ع) از جمله اقتصاد، مدیریت، علوم تربیتی و روان‌شناسی، علوم پزشکی، علوم اجتماعی، علوم سیاسی، فرهنگ و ارتباطات و همچنین بخش ویژه امام رضا(ع) و تحول دانش‌بنیان تدارک دیده شده است. وی همچنین تدارک پنج نشست علمی با حضور نخبگان و پژوهشگران ملی و بین‌المللی، برپایی سه کارگاه تخصصی در زمینه مهارت‌های مطالعه و پژوهش در علوم و معارف امام رضا(ع)، حمایت و قدردانی از کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های برتر، چاپ مقالات برتر در مجله امام رضا(ع) و علوم روز و سایر مجلات پژوهشی و نمایه‌سازی در پایگاه‌های علمی را از جمله اقدام‌ها و برنامه‌های این کنگره ذکر کرد. رئیس دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) گفت: امیدواریم مباحثی که در سومین دوره از این کنگره مطرح می‌شود بتواند در کاربست عملیاتی مورد استفاده قرار گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین ربانی بیرجندی از پژوهشگران و نویسندگان حوزه رضوی نیز در ادامه این مراسم با بیان اینکه هدف تمامی اهل بیت عصمت و طهارت(ع) علم و هدایت بشر است، گفت: اهل بیت(ع) معدن علم و اعلام هدایه هستند و یکی از راه‌های نشر علوم، پرورش و تربیت دانش‌آموزان است، در واقع شخصیت‌ها را با آثار آنان و شاگردان آنان معرفی می‌کنند. وی ادامه داد: امام رضا(ع) بیش از ۳۰ سال در مدینه مشغول فعالیت‌های علمی و برگزاری حلقه‌های معرفتی بود و دانشمندان بسیاری را در این محافل علمی تربیت کرد. امام رضا(ع) نخست شاگردان را کشف می‌کرد و در زمینه سلیقه و استعداد آنان به تعلیم می‌پرداخت. این پژوهشگر گفت: امام رضا(ع) شاگردانی همچون اباصلت هروی، ابی نصر بزنطی، زکریا بن آدم، ریان بن شبیب، صفوان بن یحیی و... را تربیت کرد.

برگزار خواهد شد. علاقه‌مندان به شرکت

در این مراسم برای پاسخ به پرسش‌های خود درباره مراحل مختلف برگزاری اعتکاف می‌توانند با شماره ۰۵۱۳۲۰۰۹۵۲۱ تماس حاصل فرمایند.

پیام کوتاه اعلام خواهد شد. مدیر عالی حرم مطهر رضوی افزود: برپایی محافل انس با قرآن، سخنرانی‌های مذهبی و فرهنگی، قرائت ادعیه و روضه‌خوانی توسط مداحان اهل بیت(ع)، برگزاری جلسات حلقه‌های معرفتی، پرسش و پاسخ، ارائه بسته‌های محتوایی و توزیع افطاری و سحری از جمله خدماتی است که به معتکفان حاضر در این مراسم ارائه می‌شود. گفتنی است، مراسم اعتکاف حرم مطهر رضوی به مدت سه روز در حرم مطهر رضوی و مسجدهای وابسته به آستان قدس رضوی

شده و ۶ دی ماه ادامه دارد. وی ظرفیت پذیرش در این آیین معنوی را ۲ هزار نفر پیش‌بینی کرد و گفت: این آیین معنوی از ۱۵ بهمن مقارن با میلاد فرخنده امیرالمؤمنین علی(ع) به مدت سه روز در مسجد جامع گوهرشاد، مسجد صدیقی‌ها و مسجد ملاهاشم ویژه خواهران و برادران برگزار خواهد شد. فیضی خاطرنشان کرد: با توجه به پیش‌بینی کثرت متقاضیان، پذیرفته‌شدگان از طریق قرعه‌کشی مشخص و اسامی آنان در تاریخ ۱۳ دی ماه از طریق سایت اعتکاف و یا ارسال

پیش ثبت‌نام مراسم معنوی «اعتکاف رجبیه» در حرم مطهر رضوی چند روزی است که آغاز شده است. به گزارش آستان‌نیوز؛ مصطفی فیضی، مدیر عالی حرم مطهر رضوی با اشاره به جزئیات نام‌نویسی در مراسم معنوی «اعتکاف رجبیه» گفته است: در آستانه نزدیک شدن به ماه رجب؛ ماه رحمت و مغفرت الهی، نام‌نویسی این مراسم معنوی از طریق سایت اعتکاف به آدرس ETEKAF.RAZAVI.IR و یا با ارسال عدد ۸ به سامانه پیامکی ۰۴۸۰۳۰۰۵۰۰۰ آغاز

پیش ثبت‌نام «اعتکاف رجبیه»